

Вакулик О. О.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики та
судової медицини Національної академії внутрішніх справ,
ORCID ID: 0000-0003-3080-3165

Сорока І. В.,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри криміналістики
та судової медицини Національної академії внутрішніх справ,
ORCID ID: 0000-0003-1536-6745

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.3-4/39-46>

УДК 343.9

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЦІЛЬОВИМ ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Особливості всіх процесів, що відбуваються у суспільстві під час воєнного стану, у якому сьогодні перебуває Україна, обумовили необхідність максимальної мобілізації усіх ресурсів та підвисили суспільну небезпеку окремих протиправних діянь, особливо тих, що посягають на дотримання цільового характеру використання бюджетних коштів. Воєнний стан обумовив специфічний порядок регулювання суспільних відносин у сфері використання бюджетних коштів, а отже – й особливості способів нецільового використання бюджетних коштів.

Метою статті є дослідження характерних способів нецільового використання бюджетних коштів, які з'явилися в сучасній Україні в умовах воєнного стану.

Основні результати дослідження знайшли своє відображення у визначенні основних способів вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із нецільовим використанням бюджетних коштів в умовах воєнного стану. З моменту оголошення в країні воєнного стану було прийнято низку законодавчих змін, що значно спростили бюджетний процес, особливо, у частині використання бюджетних коштів. Зазначені зміни зробили бюджетні кошти більш уразливими до кримінальних загроз з боку службових осіб, що мають повноваження на їх використання. Одним з найбільш розповсюджених способів протиправного використання бюджетних коштів в умовах воєнного стану, є їх використання невідповідно до бюджетних призначень, визначених на початковому етапі розподілу грошей. Інший спосіб нецільового використання бюджетних коштів, обумовлений функціонуванням грантової програми підтримки розвитку бізнесу, що фінансується за рахунок держави. Зазначений спосіб набув свого розповсюдження та виявляється у діянні отримувача гранту, який використовує кошти не для реалізації задекларованих цілей проєкту, а на інші цілі, не передбачені у заяві.

Нецільове використання бюджетних коштів, що вчиняються в період воєнного стану, виявляється особливо небезпечним діянням, адже заважає ефективно та повною мірою використовувати кошти, призначені для вирішення проблем, пов'язаних з війною, як на фронті, так і в тилу. Розуміння сучасних особливостей окремих способів нецільового використання бюджетних коштів та використання цих знань при розслідуванні відповідних кримінальних

правопорушень дозволить посилити захист бюджетної системи держави та зробити використання бюджетних коштів більш ефективним.

Ключові слова: бюджетні кошти, нецільове використання, способи бюджетних правопорушень, воєнний стан, грантова підтримка

Постановка проблеми. Сьогодні Україна переживає складні часи, які потребують максимальної мобілізації усіх ресурсів, як матеріальних, так і нематеріальних, а також підвищують суспільну небезпеку окремих протиправних дій, до яких відносимо і ті, що посягають на дотримання цільового характеру використання бюджетних коштів. Воєнний стан обумовив специфічний порядок регулювання суспільних відносин у різних сферах діяльності¹. Не є виключенням і процес використання бюджетних коштів. Законодавцем була прийнята низка нормативно-правових актів, що врегульовують особливості бюджетних відносин у період дії воєнного стану та забезпечує оперативне, належне та безперервне виконання місцевих бюджетів. Водночас, зазначені зміни призвели до, так би мовити, осучаснення способів вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з використанням бюджетних коштів².

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Питання, пов'язані зі способами вчинення нецільового використання бюджетних коштів, висвітлювали в своїх працях представники вітчизняної правничої науки серед яких П.П. Андрушко, Р. А. Волинець, О.П. Гетманець, Е. С. Дмитренко, П. І. Зінов, В.В. Кікінчук, Г.А. Матусовський, Г.А. Мудрецька, Ю.С. Назар, В. А. Не-

читайло, О.М. Олійник, В.Л. Ортинський, І.В. Писарчук, І.І. Попович, Р.Л. Степанюк, О.В. Тихонова, В.П. Хоменко, В.П. Хомутенко, В.Д. Чернадчук, В. В. Черней та інші. Проте, проблематика, пов'язана з особливостями вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із нецільовим використанням бюджетних коштів в умовах воєнного стану, висвітлена недостатньо.

Метою статті є дослідити характерні способи нецільового використання бюджетних коштів, які з'явилися в сучасній Україні в умовах воєнного стану.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Поняття нецільового використання бюджетних коштів визначено у ст. 119 Бюджетного кодексу України як витрачання їх на цілі, що не відповідають бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет); напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми або в порядку використання бюджетних коштів (включаючи порядок та умови надання субвенцій); бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів)³. Проте, як наголосили фахівці Міністерства фінансів України⁴, на практиці мають місце факти кваліфікації нецільового використання бюджетних коштів лише як використання бюджетних

¹ O Drozd, O Kobzar, M Romanov, H Denysenko, M Pohoretskyi, Aspects of implementation of the law enforcement function of the state under the legal regime of martial law in Ukraine (2022) Vol 40 75 *Cuestiones Politicas* 573.

² Д Сергєєва, Криміналістичне забезпечення розслідування економічних злочинів: актуальні питання здійснення (2017) 2 (2) *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ* 54; М А Погорєцький, О О Вакулик, Д Б Сергєєва, Розслідування економічних злочинів: навчальний посібник (Київ, Дакор, 2014) 176; М А Погорєцький, О В Бишевець, Д Б Сергєєва, Розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник (Київ, Алерта, 2015) 536.

³ Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>> дата звернення 25.07.2023.

⁴ Про надання роз'яснення щодо поняття «нецільове використання бюджетних коштів»: Лист Міністерства фінансів України від 15.06.2009 р № 31-09030-07-5/15920 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1592201-09#Text>> дата звернення 28.07.2023.

коштів у невідповідності до кошторису в частині недотримання вимог економічної класифікації видатків. Зазначене призводить до уникнення учасниками бюджетного процесу відповідальності за використання бюджетних коштів у невідповідності до встановлених бюджетних призначень чи виділених бюджетних асигнувань.

Тобто, нецільове використання бюджетних коштів полягає у їх витрачанні на цілі, що не відповідають повноваженням, наданим головному розпоряднику бюджетних коштів Бюджетним Кодексом, Законом про Державний бюджет України або рішенням про місцевий бюджет, що має кількісні та часові обмеження та дозволяє надавати розпоряднику бюджетних коштів повноваження на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів з конкретною метою в процесі виконання бюджету¹. Отже, будь-які зміни визначених напрямів використання бюджетних коштів мають відбуватись відповідно до внесених змін до Закону про Державний бюджет України на відповідний рік або до рішення відповідного органу місцевого самоврядування. Проте, військовий стан, у якому перебуває Україна з лютого 2022 року, вимагає швидких та оперативних рішень, у тому числі, щодо зміни напрямів використання бюджетних коштів.

З моменту оголошення в країні воєнного стану було прийнято низку законодавчих змін, що значно спростили бюджетний процес, особливо, у частині використання бюджетних коштів^{2,3}. Всі тимчасові зміни в бюджетному законодавстві були спрямовані на оперативне

фінансування територіальної оборони, Збройних Сил України, захисту населення, підтримки бюджетної сфери та функціонування економіки країни⁴. Зокрема, на період воєнного стану внесення змін до місцевого бюджету приймається виконавчими комітетами відповідних місцевих рад, місцевими державними адміністраціями, військово-цивільними адміністраціями або військовими адміністраціями за поданням місцевих фінансових органів без ухвалення відповідного рішення Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою. Крім того, зазначені суб'єкти уповноважені на передачу бюджетних призначень від одного головного розпорядника бюджетних коштів до іншого, перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та субвенції, у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів, а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) за бюджетною програмою без погодження відповідною комісією місцевої ради⁵. Таким чином, зміни напрямів використання бюджетних коштів сьогодні відбуваються без рішень ради відповідного рівня. Тому можна стверджувати, що зазначені зміни зробили бюджетні кошти більш уразливими до кримінальних загроз з боку службових осіб, що мають повноваження на їх використання. Враховуючи викладене, одним з найбільш розповсюджених способів про-

¹ О Тихонова, Питання кримінальної відповідальності за порушення бюджетного законодавства України (2018) 35 Т 2 *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер Юридична* 42.

² Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-%D0%BF#Text>> дата звернення 28.07.2023.

³ Тимчасовий порядок виділення та використання коштів з резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 № 175 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2022-%D0%BF#Text>> дата звернення 29.07.2023.

⁴ К Токарева, Правове регулювання бюджетного процесу в умовах воєнного стану (2022) 386 *Право і безпека* 32.

⁵ Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-%D0%BF#Text>> дата звернення 29.07.2023.

типраного використання бюджетних коштів в умовах воєнного стану, є їх використання невідповідно до бюджетних призначень, визначених на початковому етапі розподілу грошей.

Також, сьогодні об'єднані територіальні громади мають право приймати рішення щодо виділення коштів місцевого бюджету на цілі, які є стратегічно важливими для певної громади. Наприклад, Рада Великодимерської селищної територіальної громади, обґрунтовуючи тим, що в умовах воєнного стану продовольча безпека держави набуває критичного значення, що вимагає якнайповнішого та невідкладного використання у 2022 році усіх доступних сільськогосподарських угідь для проведення посівної кампанії та забезпечення інтенсивного сільськогосподарського виробництва, прийняла рішення щодо виділення бюджетних коштів комунальному сільськогосподарському підприємству¹. Бюджетні кошти були виділені на безповоротній основі з метою сприяння та забезпечення стабільної діяльності зазначеного суб'єкта господарювання. Цільовим призначенням було визначено заробітну плату, нарахування на заробітну плату та оплату послуг, адже значне податкове навантаження, а також зростання цін за енергоносії та паливно-мастильні матеріали на фоні військової агресії призвели до порушень трудового законодавства, в частині своєчасної виплати заробітної плати, унеможливило ведення господарської діяльності, придбання необхідної техніки, якісних матеріалів та ускладнило роботу комунального підприємства в цілому. У цьому випадку нецільове використання бюджетних коштів може бути вчинене двома способами. По-перше, воно може бути вчинене на стадії перерахування

коштів на казначейський рахунок КСП «Нові Перспективи», які можуть бути заховані не в тому обсязі, що визначено у прийнятому рішенні. По-друге, власне службові особи КСП можуть використати бюджетні кошти на цілі інші, ніж зазначені у рішенні Ради об'єднаної територіальної громади.

Інший спосіб нецільового використання бюджетних коштів обумовлений функціонуванням грантової програми підтримки розвитку бізнесу, що фінансується не лише за кошти приватних осіб, а також за рахунок держави. При отриманні від держави коштів на реалізацію гранту грантоотримувач має витратити їх на ті цілі, які були окреслені в грантовій заяві. Але непоодинокі випадки, коли отримувач гранту використовує кошти не для реалізації задекларованих цілей проєкту (наприклад, будівництва модульного житла), а на інші цілі, не передбачені у заяві. Наприклад, у 2022 році діяла бюджетна програма «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу», отримувачем за якою міг бути суб'єкт мікропідприємництва чи малого підприємництва та в межах якої можна було отримати мікрогрант в розмірі від 50 тис. грн. до 250 тис. грн.. Витрати, на які могли бути витрачені кошти, чітко окреслені в Порядку надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу², зокрема:

- придбання обладнання, необхідного для провадження господарської діяльності отримувачем, яке не підлягає відчуженню до виконання умов договору про надання мікрогранту на створення або розвиток власного бізнесу (крім випадків відчуження внаслідок звернення стягнення на нього уповноваженим банком відповідно до договору застави);

- закупівля ліцензійного програмного забезпечення, свійських тварин

¹ Про затвердження Програми «Фінансова підтримка КСП «НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ» на 2022 рік»: Рішення Великодимерської селищної Ради Броварського району Київської області від 26.05.2022 № XXVII–VIII <https://vdsr.gov.ua/sites/vdsr.gov.ua/files/document_files/%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%E2%84%96%20810%20XXVII–VIII%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%2026.05.2022.pdf> дата звернення 29.07.2023.

² Порядок надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 738 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#n19>> дата звернення 30.07.2023.

та птиці, багаторічних насаджень, саджанців, посівного матеріалу, сировини, матеріалів, товарів та послуг, пов'язаних з реалізацією бізнес-плану (такі витрати повинні становити сумарно не більше 50 % розміру мікрогранту);

- послуги маркетингу та реклами (такі витрати повинні становити не більше 10 % розміру мікрогранту);

- орендна плата за нежитлове приміщення (такі витрати повинні становити не більше 25 % розміру мікрогранту);

- орендна плата за обладнання (такі витрати повинні становити не більше 10 % розміру мікрогранту);

- лізинг обладнання, крім автомобілів, мотоциклів та інших транспортних засобів особистого користування (такі витрати повинні становити не більше 50 % загального розміру мікрогранту);

- використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія).

Отже, використання грантоотримувачем коштів, що були отримані за бюджетною програмою «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу», на цілі інші, ніж було перераховано вище, є можна визнати ще одним із способів нецільового використання бюджетних, характерним в умовах воєнного стану. При цьому слід зазначити, що наведена програма надання грантів не єдина. Сьогодні діє низка схожих програм, які затверджені відповідними Постановами Кабінету Міністрів України, де визначені підстави та умови отримання грантів та напрями їх використання. Тому, при визначенні способу нецільового використання бюджетних коштів, отриманих як грант на відповідні цілі, доцільно звертатись до нормативно-правового акту, який регулює зазначений процес та чітко регулює на що можуть бути витрачені кошти.

Ми погоджуємось з тим, що типовими способами вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з нецільовим використанням бюджетних ко-

штів є: використання бюджетних коштів у супереч їх цільовому призначенню (наприклад, придбання бюджетним коштом активів із метою подальшого продажу; здійснення внесків у статутний фонд комерційних структур; надання безвідсоткових і безстрокових позичок; оплата бюджетними коштами потреб підприємства, які не відповідають цільовому призначенню коштів); використання бюджетних коштів у супереч їх цільовому призначенню шляхом порушення спеціальних правил використання бюджетних коштів, установлених чинним законодавством на певний період; використання бюджетних коштів у супереч цільовому призначенню з оформленням їх на видатки за певною передбаченою бюджетом статтею (кодом) бюджетної класифікації при фактичному витрачанні на цілі, що не відповідають характеру витрат, які можуть здійснюватися згідно із цією предметною категорією видатків; використання бюджетних коштів у супереч цільовому призначенню шляхом їхнього надання неналежним одержувачам; використання бюджетних коштів у супереч цільовому призначенню шляхом незаконного одержання і, відповідно, нецільового використання у вигляді бюджетного фінансування, кредиту, позички або компенсації; тимчасове використання бюджетних коштів у супереч їх цільовому призначенню (переважно на власні потреби)¹.

Висновки. Ефективність використання бюджетних коштів є важливим питанням усієї бюджетної системи України, адже встановлені обсяги неефективного, нецільового використання бюджетних коштів суттєво підривають економічну стабільність держави, дестабілізують фінансову систему, гальмують соціально-економічний розвиток країни². Сьогодні нецільове використання бюджетних коштів виявляється особливо небезпечним діянням, адже заважає ефективно та повною мірою використо-

¹ В Лилик, Типові способи вчинення злочинів, пов'язаних із нецільовим використанням бюджетних коштів, виділених на роботу з відходами (2018) 6 *Судова та слідча практика в Україні* 124.

² Ю Радіонов, Формування видатків бюджету: монографія (Київ, 2019) 301.

увати кошти, призначені для вирішення проблем, пов'язаних з війною, як на фронті, так і в тилу. А це, у свою чергу, додатково посилює економічний тягар, у якому опинилась держава в умовах воєнного стану. Тому розуміння сучасних особливостей окремих способів

нецільового використання бюджетних коштів та використання цих знань при розслідуванні відповідних кримінальних правопорушень дозволить посилити захист бюджетної системи держави та зробити використання бюджетних коштів більш ефективним.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Biudzhetni kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine] Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>> data zvernennia 25.07.2023 [in Ukrainian].
2. Deiaki pytannia formuvannia ta vykonannia mistsevykh biudzhetyv u period voiennoho stanu [Some issues of formation and implementation of local budgets during martial law] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.03.2022 № 252 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-%D0%BF#Text>> data zvernennia 29.07.2023 [in Ukrainian].
3. Poriadok nadannia mikrohrantiv na stvorennia abo rozvytok vlasnoho biznesu [The procedure for providing micro-grants for the creation or development of one's own business] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.06.2022 № 738 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#n19>> data zvernennia 30.07.2023 [in Ukrainian].
4. Pro nadannia roz'iasnennia shchodo poniattia «netsilove vykorystannia biudzhetykh koshtiv» [On providing an explanation regarding the concept of «untargeted use of budget funds»] Lyst Ministerstva finansiv Ukrainy vid 15.06.2009 № 31-09030-07-5/15920 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1592201-09#Text>> data zvernennia 28.07.2023 [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Prohramy «Finanova pidtrymka KSP «NOVI PERSPEKTYVY» na 2022 rik» [About the approval of the Program «Financial support of the KSP «NEW PERSPECTIVES» for the year 2022»] Rishennia Velykodymerskoi selyshchnoi Rady Brovarskoho raionu Kyivskoi oblasti vid 26 trav 2022 r № KhKhVII-VIII <https://vdsr.gov.ua/sites/vdsr.gov.ua/files/document_files/%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8F%20%E2%84%96%20810%20XXVII-VIII%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%2026.05.2022.pdf> data zvernennia 29.07.2023 [in Ukrainian].
6. Tymchasovi poriadok vydilennia ta vykorystannia koshtiv z rezervnoho fondu biudzhetu v umovakh voiennoho stanu [Temporary procedure for allocating and using funds from the budget reserve fund under martial law conditions] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01 ber 2022 r № 175 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2022-%D0%BF#Text>> data zvernennia 28.07.2023 [in Ukrainian].

BIBLIOGRAPHY

AUTHORED BOOKS

7. Pohoretskyi M A, Vakulyk O O, Serhieieva D B, *Rozsliduvannia ekonomichnykh zlochyniv* [Investigation of economic crimes] (Kyiv, Dakor, 2014) 176 [in Ukrainian].
8. Pohoretskyi M A, Byshevets O V, Serhieieva D B, *Rozsliduvannia okremykh vydiv zlochyniv* [Investigation of certain types of crimes] (Kyiv, Alerta, 2015) 536 [in Ukrainian].
9. Radionov Yu, *Formuvannia vydatkiv biudzhetu* [Formation of the budget type] [monohrafiia] (Kyiv, 2019) 616 [in Ukrainian].

JORNAL ARTICLES

10. Drozd O, Kobzar O, Romanov M, Denysenko H, Pohoretskyi M, Aspects of implementation of the law enforcement function of the state under the legal regime of martial law in Ukraine (2022) Vol. 40 75 *Cuestiones Políticas* 569–580 [in English].
11. Serhieieva D, Kryminalistychnе zabezpechennia rozsliduvannia ekonomichnykh zlochyniv: aktualni pytannia zdiisnennia [Forensic support for the investigation of economic crimes: current issues of implementation] (2017) № 2 Ch 2 *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav* 50–60 [in Ukrainian].

12. Tokarieva K, Pravove rehuliuвання biudzhethnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of the budget process under the conditions of marital state] (2022) 3 86 *Pravo i bezpeka* 26–36 [in Ukrainian].

13. Tykhonova O, Pytannia kryminalnoi vidpovidalnosti za porushennia biudzhethnoho zakonodavstva Ukrainy [The criminal responsibility issue of budget legislation violations of Ukraine] (2018) 35 Т 2 *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser Yurydychna* 40–44 [in Ukrainian].

14. Lylyk V, Typovi sposoby vchynennia zlochyniv, pov'iazanykh iz netsilovym vykorystanniam biudzhethnykh koshtiv, vydilenykh na robotu z vidkhodamy [Typical methods of crimes commission related with non-target budget use allotted to the work with wastes] (2018) 6 *Sudova ta slidcha praktyka v Ukraini* 121–125 [in Ukrainian].

Vakulyk O. O.,

Associate Professor,

*Associate Professor at the Department of
Criminalistics and Forensic Medicine,*

National Academy of Internal Affairs,

Candidate of Law Sciences,

ORCID ID: 0000-0003-3080-3165

Soroka I. V.,

Candidate of Legal Sciences,

Lecturer of the Department of

Criminalistics and Forensic Medicine

National Academy of Internal

Affairs, Kyiv, Ukraine

ORCID ID: 0000-0003-1536-6745

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.3-4/39-46>

SOME QUESTIONS REGARDING THE WAYS OF COMMITTING CRIMINAL OFFENSES RELATED TO THE INAPPROPRIATE USE OF BUDGET FUNDS IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Abstract. *The peculiarities of all the processes taking place in society during the state of war in which Ukraine is today determined the need for the maximum mobilization of all resources and increased the public danger of certain illegal acts, especially those that encroach on compliance with the targeted nature of the use of budget funds. The state of war determined a specific procedure for regulating social relations in the sphere of the use of budget funds, as well as the peculiarities of the methods of non-targeted use of budget funds.*

The purpose of the article is to study the characteristic ways of misuse of budget funds that appeared in modern Ukraine under the conditions of martial law.

The main results of the study were reflected in the definition of the main ways of committing criminal offenses related to the misuse of budget funds in the conditions of martial law. Since the declaration of martial law in the country, a number of legislative changes have been adopted, which significantly simplified the budget process, especially in terms of the use of budget funds. These changes made budget funds more vulnerable to criminal threats by officials authorized to use them. One of the most widespread ways of illegal use of budget funds in the conditions of martial law is their use inconsistent with the budget allocations determined at the initial stage of money distribution. Another way of non-targeted use of budget funds is caused by the functioning of the grant program to support business development, which is financed at the expense of the state. The specified method has become widespread and is manifested in the act of the recipient of the grant, who uses the

funds not to implement the declared goals of the project, but for other purposes not provided for in the application.

Misappropriation of budget funds committed during martial law turns out to be a particularly dangerous act, because it prevents the effective and full use of funds intended for solving problems related to war, both at the front and in the rear. Understanding the modern features of certain ways of misusing budget funds and using this knowledge in the investigation of relevant criminal offenses will allow strengthening the protection of the state budget system and making the use of budget funds more effective.

Key words: *budget funds, inappropriate use, methods of budget offenses, martial law, grant support*